

Γενοκτονία Ελλήνων της Μ. Ασίας: «Μια έγκυος έπεσε και περνούσαν από πάνω της...»

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Η μαρτυρία μιας ξεριζωμένης Μικρασιάτισσας, της Κατίνας, προβάλλεται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 92 χρόνια μετά τον ξεριζωμό.

Άλλη μια ιστορία προσφυγιάς από το 1921 μας θυμίζει ότι πίσω από τις στατιστικές υπάρχουν άνθρωποι. Και ότι οι πρόσφυγες, διωγμένοι και ρημαγμένοι, αγωνίζονται πάντα να επιβιώσουν ανεξάρτητα από τον αιώνα στον οποίο ζουν. Ιστορίες νεότερες αλλά και πολύ παλιές, με κοινό παρονομαστή την αγωνία για ασφάλεια, αναδεικνύονται από την ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας.

Η θεία Κατίνα ήταν και εκείνη πρόσφυγας. Γεννήθηκε το 1918. Έφυγε από τη Μικρά Ασία το 1921, ξημέρωμα του νέου έτους. Ήταν τριών χρόνων. Η ιστορία της φιλοξενείται μαζί με άλλες ιστορίες σύγχρονων προσφύγων στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, για να αποδείξει ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται πιο συχνά από ό,τι νομίζουμε.

«Θέλουμε να αναδείξουμε την ανθρώπινη ιστορία πίσω από τα στατιστικά, την ιστορία που παραμένει ίδια μέσα στο χρόνο, όπου υπάρχουν πρόσφυγες. Οι ιστορίες τους μιλούν για τη δύναμη, το κουράγιο και τον αγώνα των προσφύγων να επιβιώσουν και να συνεχίσουν να ζουν με αξιοπρέπεια», αναφέρει η Ύπατη Αρμοστεία.

Η Κατίνα Εμφιετζή-Μητσάκου, η θεία Κατίνα, αφηγήθηκε την ιστορία της στις 5 Ιανουαρίου 2010. Λίγες ημέρες μετά έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 92 ετών.

Ξεριζώθηκε από τη Μικρά Ασία σε ηλικία τριών ετών μαζί με τη μητέρα της Αναστασία, τον αδερφό της Ζαχαρία και την οικογένεια των θείων της Χρήστου και Ελένης Τσεσμετζή. Ο πατέρας της, Ιορδάνης Εμφιετζής, εκτελέστηκε από τον τουρκικό στρατό επειδή ως οθωμανός κλήθηκε να υπηρετήσει σ' αυτόν, λιποτάκτησε και τον συνέλαβαν. Συνεπώς, όλα αυτά που διηγείται είναι ό,τι άκουγε από τις αφηγήσεις της μητέρας της.

Η πρώτη προσφυγιά: από το Θηβάσιο στην Προύσα

«Φύγαμε κρυφά, δύο η ώρα τα ξημερώματα, μ' ένα πουλαράκι που είχε αγοράσει ο θείος. Το πουλάρι το μικρό τι μπορεί να φορτωθεί; Δεν υπήρχαν ζώα γιατί τα είχε επιτάξει ο στρατός. Φορτώσαμε λοιπόν ορισμένα ρούχα και ξεκινήσαμε με τα πόδια να πάμε στην Προύσα. Δεν ξέρω πόσα χιλιόμετρα απέχει η πατρίδα μας, το Θηβάσιο. Θηβάσιο λέγεται στα ελληνικά, Σογιούντ στα τούρκικα που σημαίνει “ιτιά”, γιατί είχε πολλά νερά και πολλές ιτιές.

»Τη νύχτα την περάσαμε σ' ένα άλλο χωριό, ήταν κι ο ελληνικός στρατός εκεί. Το πρωί ο στρατός μαγείρεψε πιλάφι και μοίρασε και στον κόσμο. Δεν ήμασταν μόνο εμείς που φύγαμε, ήταν κι άλλοι. Φοβήθηκε ο κόσμος, κι όποιος είχε τη δυνατότητα να φύγει, έφευγε. Βάζει η μητέρα στο στόμα το φαί και λέει “αδερφή, γίναμε πρόσφυγες!”. Το φαί ήταν μαγειρεμένο με ελαιόλαδο. Αυτές μαγειρεύανε με βούτυρο, το ελαιόλαδο το είχαν μόνο για σαλάτα! “Ποπό αδερφή μου γίναμε πρόσφυγες από τώρα!”

»Την άλλη μέρα φτάσαμε στην Προύσα. Πήγαμε και μείναμε σ' ένα τζαμί, μαζί με άλλους πατριώτες μας. Πού να πηγαίναμε! Μετά από κάμποσες μέρες βρήκαμε σπίτι. Σιγά-σιγά η μητέρα μου και η θεία μου κάναν νοικοκυριό εκεί. Αγοράσανε ξανά ρουχισμό, στρώματα, παπλώματα, ό,τι χρειαζόντουσαν».

Η δεύτερη προσφυγιά: από την Προύσα στην Ελλάδα

«Από την Προύσα φύγαμε το Σεπτέμβριο του '22, όταν κατέρρευσε το μέτωπο. Ένας γνωστός μας στρατιωτικός ειδοποίησε να τα μαζέψουμε και να κατεβούμε στην παραλία για να μας φυγαδέψει. Ήρθαν τα καράβια, τα γαλλικά, τα εγγλέζικα. Γέμισε η παραλία με κόσμο. Μια γυναίκα που ήταν έγκυος έπεσε στην πλατφόρμα και περνούσαν από πάνω της! Το βγάλανε το παιδί, αυτή όμως πέθανε. Με είχε εμένα η μητέρα στην αγκαλιά και καθόταν στην πλατφόρμα άκρη-άκρη εκεί στη θάλασσα, κι έλεγε αν έρθουν να μας σφάξουν, να πέσει με το παιδί της στη θάλασσα. Ο δε αδερφούλης μου, ο Ζαχαρίας, άφαντος! Πού να πάει η μητέρα μέσα στον πανζουρλισμό να ψάχνει το παιδί! Κάποια στιγμή ήρθε και τη βρήκε. “Βρε, πού ήσουν;” “Πήγα να κολυμπήσω!”. Πήγε να κολυμπήσει στη θάλασσα! Το βάζει το μυαλό σου;

»Την άλλη μέρα, πλησίασε ένα ελληνικό καράβι. Μπήκαμε μέσα, βρήκαμε μια θέση να καθήσουμε. Μια οικογένεια έστρωσε να φάνε. Λένε στη θεία Ελένη: εσύ έχεις ένα παγούρι νερό, δώσε μας να πιούμε και να πάμε να σας φέρουμε. Απ' το καράβι, όμως, πού να φέρεις νερό; Το 'δωσε η θεία και μείναμε χωρίς νερό. Η μάνα μου

έπαθε αφυδάτωση. Ο ξάδερφός μου, ο Σωτήρης, με τον Ζαχαρία να πηγαίνουν στις μηχανές και να βάζουν κυπελλάκια να μαζέψουν τα υγρά που πέφτανε, να της φέρουν να πιει.

»Βγήκαμε στη Ραιδεστό με το καράβι, κατεβήκαμε και ξανά πάλι στο τρένο για την Αδριανούπολη. Ο κόσμος εκεί είχε ξεσηκωθεί να υποδεχτεί τους πρόσφυγες, αλλά έγινε φασαρία με τους Τούρκους, κι αναγκαστήκαμε να μπούμε πάλι στα τρένα. Δεν χωρούσαν όλοι κι ανεβήκανε ακόμα και πάνω στις σκεπές.

»Κι έτσι ήρθαμε στην Ελλάδα... Φτάσαμε στη Θεσσαλονίκη, στα στρατόπεδα που μένανε παλιά οι Άγγλοι στρατιώτες στον ευρωπαϊκό πόλεμο. Εκεί πάλι, είχαν αφήσει πολεμοφόδια. Κάθε μέρα γίνονταν εκρήξεις. Πεθαίνανε παιδιά που πειράζανε ό,τι βρίσκανε. Έσκαγαν οι οβίδες και είχαμε θανάτους πολλούς.

»Κάποια φορά, η μητέρα με τον Ζαχαρία και οι θείοι μου γύριζαν τη Θεσσαλονίκη να νοικιάσουν σπίτι. Μα, έλεγα στη μητέρα μου μετά, στην κατάσταση που ήσασταν, βρωμεροί, τσαλακωμένοι, πατημένοι, ποιος θα σας νοίκιαζε σπίτι; Ποιος θα εμπιστευόταν έναν πρόσφυγα;».

Η εγκατάσταση στην Ελλάδα: Τα πρώτα χρόνια

»Κι έτσι πήγαμε στα Σέρρας -μας είχαν πει ότι εκεί είχε άδεια σπίτια- και στην αρχή μέيناμε σ' ένα αρχοντικό. "Του Αλή πασά", έτσι το λέγανε. Στη σάλα καθόταν μια οικογένεια, στα δωμάτια μια άλλη... Στη συνέχεια χτίσαμε σπίτι, αλλά ούτε παράθυρα ούτε κουφώματα είχε γιατί δεν υπήρχε ξυλεία. Το μισό δωμάτιο δεν είχε πάτωμα. Φέρνανε ξυλεία αλλά πού να φτάσει για όλον αυτό τον κόσμο που ήθελε να χτίσει!

»Αλλά κι αφού ήρθαμε στα Σέρρας, οι ντόπιοι δε μας θέλανε. Πήγαινε ο θεός να πάρει ζάχαρη για το τσάι και δεν του δίνουν. Κάρβουνα δεν δίνουν σε πρόσφυγα! Να, ο ρατσισμός πώς ήταν!

»Εγώ μέχρι που τέλειωσα το σχολείο, στην Ελλάδα, βιβλία δεν είχα, εκτός από το αναγνωστικό κι ένα βιβλίο φυσικής! Η ιστορία ήταν ένα τεύχος σαν κόμικς, ούτε γραμματική είχα, τα μαθηματικά μας τα 'λεγαν προφορικά και τα σημειώναμε. Κι εγώ έπαιρνα και διάβαζα από τα βιβλία των αγοριών, που τα είχαν φέρει από την πατρίδα, γιατί εκεί είχαν όλα τα βιβλία, είχαν και σάλπιγγες και κάνανε και μουσική! Μόνο τις σάλπιγγες δεν μπόρεσαν να φέρουν! Όλα τα είχαμε στην πατρίδα!».

Πηγές: Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες-
infonomonpolitics.blogspot.gr